

## Gospodarske stvari.

### S kmetskega vrta.

Še ni dolgo, da sem bral v nekem listu razpravo o sadjereji, v kateri se priporoča, naj se ne sadi preveliko vrst jabelk. Jaz sem pa po nekoliko nasprotnega mnenja, da se naj precej vrst poskuša in katere kraju, zemlji in okusu najbolj ugajajo, te pa še naj človek kolikor mogoče pomnoži. Različnost vrst priporočam tudi zato, ker ni vsako leto ugodno vsem vrstam jabelk, eno leto je bogato obrodila ta vrsta, drugo leto ta navadno počiva, pa obrodi druga in tako je skoraj vsako leto kaj prigrizniti. Tudi je treba jemati pri tem ozir na porabo sadja, ali se iz njega napravlja mošt, ali je pa za prodajo, ali ga hočemo posušiti; največkrat pa je sveže shranimo in če je dobre vrste ter trpežno, prinese nam še na ta način največji dobiček.

Za mošt so najboljša trda, kislja jabelka, ker takšna dajo največ mošta, pa je tudi trpežnejši od onega iz sladkih jabelk. Enako se tudi za prodajo izbirajo navadno le kislja jabelka, samo da imajo kupci tudi radi krasno barvo, ker ta oči vabi in sadje zato lažje spečajo. Sladka jabelka, če tudi fine vrste, imajo v kupčiji zmiraj nižjo ceno od kisljih, nekaj tudi zato, ker ta imajo navadno nežnejšo kožo in se zato pri spravljani rajše skvarijo. Pač pa so te boljše za sušenje, le škoda, da se je to že jako opustilo, nekaj, ker to zahteva precej dela in kurila, nekaj pa, ker dandanes družina in posli suho sadje za „malo južino“ le malo obrajtajo. Ko bi se, postavim, oživila kupčija s suhim sadjem v tujino in bi imelo primerno ceno, kazalo bi vsaj premožnejšim kmetom napravili si sušilnice po novejšem načrtu, da se sadje, kolikor mogoče, lepo posuši, ker le takšno se lahko speča. Kakor pa se je dozdej sušilo v peči, s takim bolje, da se ne pokažemo v svet, ne imelo bi prave cene. Najbolja je toraj ona vrsta, ki dolgo obstoji, pa je tudi trdna prej na drevesu proti mrazu in gujilobi ter ob spravljani proti udarcu.

Kolikor je meni znano, je vsled teh lastnosti najboljši, posebno za hladne kraje zimski manšancelj, pri nas tako imenovan, morebiti je njegovo pravo ime drugačno, kar žal, da mi ni znano, tudi ne vem, koliko je ta vrsta pri nas razširjena. To vrsto priporoča vse; prvič trdnost in zgodnja rodovitnost drevesa. Izmed boleznih škoduje mu še največkrat rak, kateri si navadno svojo žrtvo, katere se loti, že zgodaj izbere in katerega drevesa se loti, navadno je po njem čez nekaj let. Rodi pa takšno bolno drevo do zadnjega. Pred par leti posušilo se mi je eno, ravno ko bi imelo zoriti. Vse polno lepih jabelk na drevesu, pa kar naglo je

začelo se listje mu sušiti in niso jabelka več zazorila. Podobno se mi je zdelo, kakor če naglo umrje mati, ki ima okoli sebe vse polno drobnih otrok. (Konec prih.)

**Sejmovi.** Dne 28. decembra v Orešji pri Brežicah, v Stradenu in v Vitanji. Dne 31. decembra v Gradci in na Ptuji (za svinje). Dne 2. januarija 1892 v Bučah in v Št. Juriji na južni železnici.

## Dopisi.

**Iz Ptuja.** („Slov. pev. društvo.“) Velečenjenim odbornikom, poverjenikom in vsem prijateljem „Slov. pev. društva“ v Ptuji naznanja se tem potom vsopred prihodnje redne odborove seje dne 6. januarija 1892 ob 3. uri popoldne v „Narodnem domu“ na Ptuji z uljudno prošnjo, naj počasté vzlasti vnanji odborniki, sejo radi važnega predmeta, ki bode na dnevnem redu, osobno, ali pa naj razodenejo svoja mnenja, želje, nasvete o tej stvari pismeno vsaj do 3. januarija 1892 predsedništvu. Vsak nasvet nam bode ljub, posebno pa nasveti naših prijateljev in veščakov. Vspored: 1. Zapisnik zadnje seje. 2. Dopisi. 2. Določi se kraj in čas prihodnjemu koncertu in 4. Razni nasveti in sluhajnosti. Odbor.

**Od sv. Križa na Murskem polji.** (Rovanje.) Nekako središče so si nemčurji napravili v novem času v Radincih, ter so si osnovali nemškutarsko pevsko društvo. Trdno smo prepričani, da pri tem ne bomo zasledili nobenega poštenega slovenskega narodnjaka. Pravijo, da je glavni podpornik tega nemčurskega rogoviljenja g. Henn. Ako je to istina, potem bomo mi Slovenci tudi povedali svojo besedo. Dozdej smo kupovali pri njem slatino, ako pa se je pridružil našim zagriženim sovražnikom, potem ne bo več slovenskega krčmarja po vsej slovenski zemlji, ki bi točil njegovo Radinsko slatino. Zato mu mi dobro stojimo! Namen nemčurjev je, da bi nas zdaj od spodnjega in gornjega konca zajeli. Saj to mi dobro vemo, da jim Mursko polje neizmerno diši. Po malem in previdno že rujejo na vse načine, da bi nas spravili v svojo oblast. Zato je treba, da imamo zelo opazko. Zdej bodo skoro občinske volitve po vsem Murskem polji. Tote volitve so neizmerne važnosti za nas Slovence. Naj se torej vsi pošteni Slovenci združijo in trdno delajo na to, da bo povsod voljen za predstojnika le zaveden, neustrašen slovenski korenjak. Za Boga ne volite nemškutarskih vetrnjakov in babjakov! Nemčurji obračajo zdaj svoje žrelo po Križevcih. Čujemo, da nameravajo k nam napraviti na Štefanje nekakšen izlet. Ako pridejo k nam s poštenim namenom, dobro; mi nimamo nič zoper to. Ali malo drugače bomo se gledali, ako bodo hoteli v našem čisto slo-

venskem kraju nemčurstvo širiti. Hujskačev in rovarjev ne potrebujemo. Tukaj je slovenska zemlja, to so naši kraji. Toto pravico in dolžnost imamo, da se smemo in moramo braniti proti vsem, ki hočejo po nepotrebem med nami ljubi mir kaliti. To so naše besede in tako bomo tudi delali. Tedaj na veselo svidenje!

**Od sv. Petra pri Radgoni.** (Posojilnica.) V četrtek se je vršil v Gorenji Radgoni, posebno od kmečkih prebivalcev, mnogobrojno obiskan shod, na-nj so prišli pa tudi iz Celja dr. Ivan Dečko, naš deželni poslanec, Franc Lončar, tajnik „Zveze slovenskih posojilnic“, in naš domačin drd. Anton Brumen. Gosp. dr. Ivan Dečko, predsednik shoda, razloži temeljito veliki pomen posojilnic v občē, posebno pa še take posojilnice za gorenjeradgonski okraj, v narodno-gospodarskem, narodnem in političnem oziru in navzočni sklenejo osnovati posojilnico v Gorenji Radgoni. Predložena pravila se odobrijo in se bodo takoj, da se opišejo v zadružni register, poslala okrožnemu sodišču v Celji. V načelstvo novemu zavodu izvoli se g. č. g. Anton Belšak, župnik v Gorenji Radgoni, načelnikom in za ude gg. dr. Jos. Gorički, odvetnik; Oton Ploj, c. kr. notar; o. Emeron Šlander, administrator; Jos. Zemljič, nadučitelj v pokoju; Jos. Škrlec, posestnik in krčmar, vsi v Gorenji Radgoni in Franc Krempelj, posestnik v Črešnjevcih. Računski pregledovalec je č. g. Martin Meško, župnik pri Kapeli, in njegov namestnik č. g. Al. Šijanec, župnik v Negovi. Tako je sedaj vse narejeno, da novi denarni zavod lahko k malu začne svoje delovanje. Da bode to delovanje koristno in častno za vse Slovence našega okraja, za to so nam porok imena v načelstvo izvoljenih, saj so to najodličnejši možje našega okraja. Tedaj srečo dobro!

**Iz Doline.** („Drobtinice“.) To jesen je izšel v založbi „Kat. družbe“ v Ljubljani XXV. letnik tega Slovincem toliko priljubljenega letopisa. („Drob.“ dobivajo se tudi pri D. Hribarji v Celji po 80 kr.) Neumorno delalni njihov urednik, preč. g. dr. Fr. Lampé pojasnjuje v predgovoru, zakaj da je letos namesto drobtinic podal Slovincem velike kose! Pravi zato, ker je od sotrudnikov le takšnih dobil! A berilo zavolj tega nikakor ni dolgočasno. Imajo pa „Drob.“ tri predele: a) „Nabožni del“ obsega to leto 7—10. del Kamus-ovega neprecenljivega spisa: „Duh sv. Frančiška Saleskega“ v gladkem prevodu. b) „Življenjepisi“ zavzemljejo polovico „Drob.“, ki štejejo letos zopet do 200 strani! Fr. Kramar, bivši korar Ljubljanski, popisali so sami svoje življenje, sicer jako mično, a tako obširno, da je letos izšlo samo 18. odstavkov. 2. Fan. Lesjaka, Kostanjeviškega župnika, življenje naslikal nam je prav živo č. g. dr. Jos. Marinko. 3. Dobro-

znani pisatelj P. Flor. Hrovat sestavil je pa življenjepis res apostolskega misijonarja, gosp. Lovr. Lavtižarja. c) Zaba vni del podaje nam mično pripoved o „Dobovškem gospodu“ (župniku) od J. Bedéneka. Le škoda, da se ta „štoria“ konča, kakor da bi bil odrezal! — Ob koncu „Drobt.“ priporočujeta se „Katol. družba“ in pa „Marijanišče“, dve blagodejni napravi v Ljubljani. Prav lepa je slika na čelu „Drob.“, ki kaže: Romarska cerkev na Trsatu.

## Politični ogled.

**Avstrijske dežele.** Zvezda nemških liberalcev vzhaja na Dunaji ali tako svetla ni, kakor bi jo oni radi. Le eden mož iz njih vrste postane minister, grof Kuenburg, pa jih ona šteje toliko v svoji sredi! Ni vit. Plener, ni baron Chlumecky neki nista za ministra, le nek grof, o katerem se ne zna veliko več, kakor da se šteje za liberalca, pa brž sam doslej ne zna, zakaj da tako. — Državni zbor dobi v novem letu novega predsednika ter se umakne stari dr. Smolka neki svojemu mlajšemu tovarišu baronu Chlumeckemu. Kakor se torej vidi, veslamo precej hitro na levico tudi v tem zboru. — Hitro po božiči snidejo se nekateri deželni zbori, toda le za malo dni. Da se snide naš, štajarski v ponedeljek dne 28. decembra, to smo že naznanili. Za to, sodimo, pa že le ni bilo toliko sile, kakor je je dež. glavar, grof Wurmbbrand nagnal vladi, da mu ga je, če tudi ne rada, sklicala še to leto. Če velja brez tega po drugih deželah, čemu bi ravno v naši ne? — V Gradci je hripe v toliki meri, da je c. kr. namestnik razpustil vse šole. — Na Koroškem se godé čudne reči. V Žihpoljah so zmagali slov. kmetje pri volitvah v občinski zastop, nemškutarji pa so se pri vladi pritožili zoper volitev in prec jih je ona ovrgla. Nasproti pa so v Kotmari vasi zmagali nemškutarji in pritožili so se po pravici naši kmetje zoper volitve, ali vlada jih je vse eno potrdila. Kakor se vidi, deli se solnce in senca ondi prav različno! — Kranjsko „katol. politiško društvo“ ima v nedeljo, dne 3. januvarija svoj občni zbor in razpravlja kanonik Klun na njem o notranjem položaji ter o delovanji svojem v drž. zboru. Kdaj pa in kje slišimo kaj o naših drž. poslancih, o našem „slov. društvu?“ — Deželni zbor za Primorje anide se tudi še to leto, isti dan, kakor štajarski. — Iz Gorice želijo dobiti telefon ali brzoglas do Trsta. Po tej napravi bode lahko človek govoril iz Gorice kar v Trst, prav tako, kakor se drugod brzojavi ali piše. — Ker živi v Trstu veliko Slovincem, treba bi bilo za njih otroke tudi mestne šole, toda laški mestni zastop ne mara take šole, češ, da je na škodo laškemu imenu mesta. Oj, oj! — V Kopru, glavnem me-